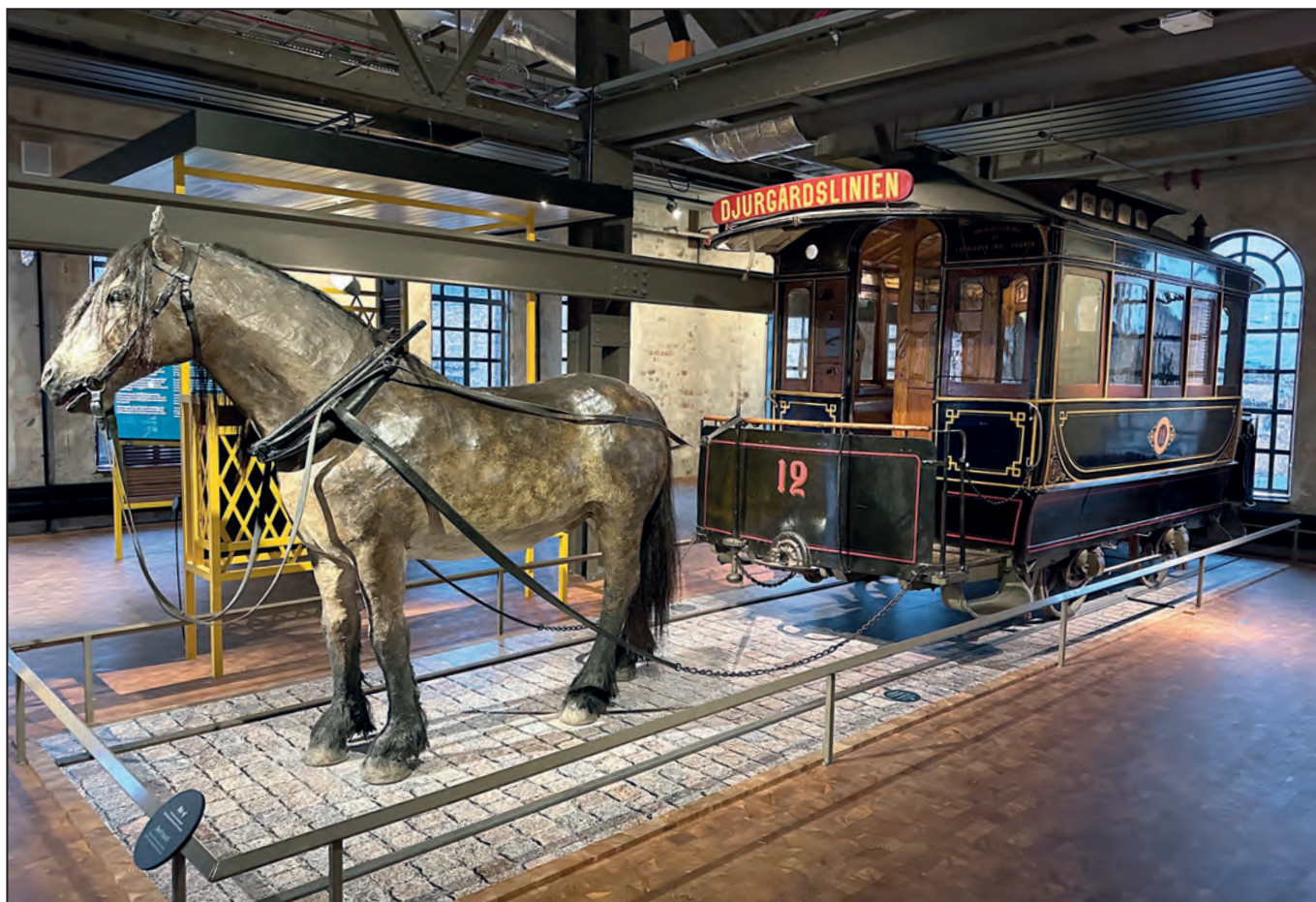

Besök på Spårvägmuseet

Hästspårvagn nr 12. Den kördes för sista gången i reguljär trafik den 10 februari 1905.
Det senaste tillfället då spårvagnen rullade med trafikanter var sommaren 1962 vid
Stockholms Spårvägars 85-årsjubileum.

FOTO: AGNETA CEDERVALL

Sid | |

i detta nummer

- Vi kan inte stå här nästa år igen...
- Minnet av Slaget vid Lützen • Vintergatan
- SMS Albatross och slaget vid Östergarn • Reseinformation
- Besök på Spårvägmuseet • Välkommen till Akkurat

Vi kan inte stå här nästa år igen och peka på vad vi måste göra!!

Jag hade förmånen att representera Allmänna Försvarsföreningen under Folk- och Försvars Rikskonferens i Sälen 7-9 januari tidigare i år. Rubriken ovan är en övergripande sammanfattning vad som väldigt många representanter för myndigheter, näringsliv, frivilliga försvarsorganisationer, politiker med flera med enfaset framförde.

Det var påfallande hur många talare som pekade på trögheten i att få fart på beslutsprocesserna. Risker är överhängande att man även på nästa års konferens inte kan redovisa: *"Nu har vi gjort följande åtgärder och kommande uppgifter planeras under år x och y"*.

Jag var med på Sälenkonferensen även för fem år sedan och det är bara att konstatera att det går väldigt trögt att återuppbygga ett totalförsvar som kan svara upp mot det som krävs om vårt land skulle bli utsatt för ett väpnat angrepp. Förhoppningsvis kan det kommande Natomedlemskapet och Sveriges strategiska roll i en Natokontext bli den blåslampa som sätter fokus på att saker och ting måste hända.

För att återuppbyggandet av ett totalförsvar värt namnet skall kunna genomföras måste alla i vårt land förstå allvaret och inse vad man som individ själv kan göra. Att vänta på att "någon annan" gör det som krävs kan bli förödande för en själv. Som säkert många av er redan vet så kommer MSB sända ut en ny utgåva av broschyren "Om krisen eller kriget kommer" till alla hushåll.

Förmodligen kommer erfarenheter från Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina vara underlag för nya åtgärder som den enskilde bör vinnlägga sig om att genomföra.

Även om många allvarsord framförts under flera tidigare Sälenkonferenser var tydligheten under årets konferens att **"det kan bli krig i Sverige"**. Något som spreds med stora rubriker i media-Sverige. Vi kunde läsa om gråtande rädda barn och vuxna som trodde att nu blir det krig i morgon. Nu blev det inget krig dagen efter konferensens avslutande och alla med sunt förnuft kunde förstå att det i alla fall behövs budskap med tydlighet för att skaka om svensken så att man tar fram broschyren "Om krisen eller kriget kommer". Eller googlar på nätet, då de flesta har glömt var man lagt den eller slängt den, och börjar fundera på att man kanske skall följa råden i broschyren. De skarpa uttalandena under konferensen kunde tydligt märkas i antalet sökningar på nätet om broschyren samt synnerligen stor ökning av ansökningar för att bli hemvärnssoldat.

Något mer konkret som jag vill lyfta upp var branschföreträdare för transporter till lands, sjöss och i luften som pekade på hur viktigt det är att man tänker igenom och vidtar åtgärder för att dessa transportsystem fungerar tillfredsställande under krig. Säkert är det många som kommer ihåg att i augusti

Olle Schylander

2022 gick det fram en storm i Västra Götaland varvid Västra stambanan drabbades allvarligt då tre plåttak i Töreboda slets bort och landade på stambanans elledningar. Resultatet var totalstopp under ett dygn och reducerad trafik under ytterligare två dygn. En olycklig representant för trafikverket intervjuades i TV-aktuellt och informerade om att "det saknades reservdelar" för att snabbt få igång tågtrafiken. Samtidigt genomförde ryska stridskrafter omfattande missilattacker mot det ukrainska järnvägsnätet men efter snabba reparationer byggda på improvisationer med för tillfället åtkomlig materiel rullade tågen nästkommande dag igen. Robusthet i vårt transportsystem garanteras inte om det är byggt på 100 % - digitalisering och endast tillgång till kretskort och halvledare från Kina.

På tal om Töreboda så har jag med stor behållning läst Generalstabens rapport om "Fälttjänstövningar i Västergötland 1886". (Ordagrant kopierat enligt dåvarande stavning.)

I rapporten finns noggrant dokumenterat alla transporter av soldater, kanoner, hästar, kokvagnar med mera som per järnväg - förlåt järnväg - bland flera orter även hade Töreboda som slutpunkt. Åtskilliga tågsätt ianspråktogs för koncentreringstransporter till övningsområdet varav 11 avlastade i Töreboda. Samtliga 11 tågsätt höll sina tidtabeller på minuten.

Vore något för SJ att försöka efterlikna. ■

Olle Schylander

Enligt traditionen släpades minnesstenen på plats 1632 och bär inskriften "G A 1632".

Minnet av Slaget vid Lützen

Minnet

Slaget vid Lützen ägde rum den 6 november 1632 enligt julianska kalendern, som var i bruk i Sverige till 1753. I det tysk/romerska riket gällde sedan 1500-talet den modernare gregorianska kalendern. Vi får då lägga till 10 dagar för att jämka ihop de två kalendrarna. Således ägde, enligt kejsaren i Wien, slaget rum den 16 november. Detta till trots så används den 6 november fortfarande i svensk historieskrivning och så även högtidlighållandet av slaget på plats i Lützen.

Lützen kom redan under 1600- och 1700-talen att besökas av tyska evangeliska präster och av beundrare av Gustav Adolf. Från Sverige kom besökare som Gustav Mauritz Armfeldt 1779, 1792 och 1802. Året därpå, 1803, besökte Gustav IV Adolf och drottning Fredrika Dorotea Wilhelmina slagfältet vid Lützen.

Den mest kände svenske

besökaren var dock Karl XII. Han var en stor beundrare av sin föregångare på den svenska tronen. Karl XII valde 1706 att hålla fredsförhandlingarna med August den starke på ett gods i Altranstädt några kilometer norr om Lützen. Han gjorde detta för att kunna besöka slagfältet.

I Lützen kunde förhandlingarna inte hållas. Lützen låg inte i Augusts kurfurstendöme Sachsen utan i det neutrala Sachsen Anhalt. Voltaire beskriver kungens besök på slagfältet i sin "Histoire de Charles XII".

Sedan 1800-talet har Lützen regelbundet varit platsen för högtidlighållandet av Gustav II Adolfs död. Vid märkesåret 1932 deltog Sveriges kronprins Gustav Adolf (VI) och kronprinsessan Louise samt den blivande marskalken av Finland och republikens president Gustaf Mannerheim. Finlandssvenskarna valde 1908 datum för den "Svenska dagen" i Finland den 6 november.

Den finskspråkiga befolkningen är mindre intresserad av Gustav Adolf och 30-åriga kriget men desto mer intresserad av de finska ryttarna, hakkapeliterna. Det var Zacharias Topelius, som vid mitten av 1800-talet i "Fältskärens berättelser", lyfte fram hakkapeliterna för att skapa Finlands egen historia.

I Sverige har sedan 1800-talet den 6 november högtidshållits med fackeltåg, sång och Gustav Adolfsbakelser. I Göteborg var det en stor händelse i gammal tid med stadens alla skolor, som med facklor tågade till Gustav Adolfs torg. Till och med i DDR förekom en ceremoni i Lützen. Till Armémuseum kom en ung man från DDR på 1980-talet. Han arbetade på en akademisk uppsats om Gustav Adolf. Han ville veta mer om svenskarnas minne av kungen, bland annat om Gustav Adolfsbakelsen. I Sverige idag har facklorna falnat. Allt färre svenskar

Kapellet uppfördes 1907. Framför kapellet skymtar baldakinen från 1837.

namnskiffer och ett minnesbanér med Finlands lejon och inskriften "Finlandia Gloriosi Laboris/Olim Consors/1632 1882 (från Finland som fordom deltog i den ärorika bragden)".

Årtalet 1882 syftar på 250-årsminnet av slaget. Gustav Adolf i helfigur är avbildad på flygelaltarets högra flygel. Över ingången till kapellet hänger en svensk flagga.

Högtiden i kapellet, vid monumentet och Roter Löwe

Efter den årliga musikhögtiden i kapellet samlas deltagarna vid monumentet för kransnedläggning. I tur och ordning lägger representanter från Sveriges ambassad och svenska Viktoriaförsamlingen i Berlin, Stiftelsen Lützenfonden i Göteborg och de nordiska försvarsattachéerna från Sverige, Finland och Estland ner kransar. Tyska försvaret deltar även och staden Lützen m.fl. Efter ceremonin serverar mammorna från Kindergarten Gustav Adolf öl, soppa och bakelser på Roter Löwe inne i staden Lützen, ackompanjerade av sång och högtidstal.

Dalastugorna och det nya museet

Intill kapellet vid Lützenmonumentet ligger två dalastugor. De tillverkades som byggsatser i Sverige 1932, sändes ner till Lützen och monterades ihop. Allt detta inför den

→ känner till Lützen, Lützendimman och Gustav Adolf, men bakelsen består och den till och med sprider sig.

Minnesmärken

Inte långt efter det att slaget utkämpades lyckades en svensk soldat och några man från byn Meuchen släpa en stor fältsten mot den plats där Gustav Adolf återfanns eftermiddagen den 6 november 1632. De nådde inte ända fram, heter det, men strax intill platsen. Detta enligt en lokal tradition i byn Meuchen. Stenen försågs senare med texten "G A/1632".

Friedrich Wilhelm IV, Preussens kung, beslutade 1832 att den store Berlinarkitekten Carl Friedrich Schinkel skulle rita en baldakin med placering över minnesstenen. Schinkel hade då nyligen ritat ett liknande monumentet över kriget mot Napoleon på Kreuzberg i Berlin. Lützenbaldakinen, gjuten i preussiska kanon- och konstgjuteriet, kom på plats först 1837.

Sachsen Anhalt, där Lützen ligger, var då en del av kungariket Preussen. Monumentet vilar på en sockel av stenblock omgärdad av ett smidesstaket av järn. Monumentet står framför ett 1907 rustikt, med natursten, uppfört kapell. Det bekostades av göteborgaren konsul

Oscar Ekman. Arkitekt var Lars Israel Wahlman, som bland annat ritade Engelbrektskyrkan i Stockholm.

Över porten i en nisch sitter en i sten skulpterad Gustav Adolf till häst. Därunder i smidesjärn bokstäverna "GARS", som står för "Gustav Adolf Rex Sveciae" (Gustav Adolf Sveriges kung) och under dessa i två nischer skulpterade Vasakärvar.

Kapellets inredning är också i nationalromantisk stil men konstigt nog har takryttaren på kapellet en tornhuv i barock. På båda sidor av altarrummet finns en göteborgsk och en finsk fana och intill dessa en replik av en gonfanon med Gustav Adolfs

Samling till minnesstunden. En barnkör från skolan i Lützen förbereder sig.

Kransnedläggning: från vänster: Sveriges ambassadör Veronika Wand-Danielsson och försvarsattaché övlt. Magnus Bratt samt Finlands och Estlands försvarsattachéer.

stora högtidligheten 300 årsminnet av slaget. I den ena stugan skapade Livrustkammaren i Stockholm 1994 en utställning över slaget. I dag är en ny utställningsbyggnad under uppförande. Den stora attraktionen där är en massgrav innehållande 47 stupade soldater. Graven påträffades 2012 på slagfältet och fördes i sin helhet, inbyggd i en stor box, till ett museum i Halle 5 mil norr om Lützen. Graven är i minsta detalj undersökt. Rester av de stupade har studerats med DNA-prov, strontium isotop analys och studier av ålder, läkta eller oläkta sår och sjukdomstillstånd. I vissa fall kan man fastställa om de stupade är

inhemska eller utifrån kommande individer, tyskar, svenskar, finnar, skottar, engelsmän eller irländare m.fl. Museet är planerat att öppnas 2024. Samtliga minnesmärken "Gustav Adolf Gedänkstätte" har Stiftelsen Lützenfonden i Göteborg påtagit sig, att tillsammans med lokala organisationer, vårda och underhålla.

Minnesmärken i Lützen, Meuchen och Weissenfels

Minnesmärken finns även utanför slagfältet. I staden Lützen, som i grunden brändes ner av Wallenstein, undgick endast slottet att förstöras. Där visas en historisk utställning med

bland annat ett tennfigurpanorama över slaget. I byn Meuchen söder om slagfältet finns en minneskyrka dit den döde kungen fördes den 6 november. Rester av båren på vilken kungen placerades finns idag bakom altaret. Vid sidan av altaret är en relief i metall, med kungen i helfigur, uppsatt. Gustav Adolfs porträtt i målat glas finns även i ett av kyrkans fönster. Efter Meuchen fördes kungens kropp till Weissenfels, där han balsamerades och låg på Lit de Parade i Geleithaus.

Huset, en renässansbyggnad, kan närmast beskrivas som ett f.d. hotell för resande. Även här finns en utställning över händelserna 1632. Kungen fördes sedan genom Tyskland till Wolgast, där hans kista i procession, med bland annat änkedrottningen Maria Eleonora, bars ombord på skeppet Nyckeln för att seglas till Sverige. Först 1634 kunde begravning och gravsättning äga rum i Riddarholmskyrkan i Stockholm i det då nyuppförda Gustavianska gravkapellet.

Denna artikeln är skriven efter ett besök i Lützen den 6 november 2023. Under vistelsen passade författaren på att samla in jord från slagfältet. Jorden är avsedd att grävas ner på Lützengatan i Stockholm, där författaren bor, vid en ceremoni om ett år då Lützengatan 12, 12 A och Tysta gatan 11 firar 100 år. ■

Text och foto Johan Engström

En av dalastugorna från 1932. Mannen på trappan är dotterson till byggmästaren. Damerna vid stugans gavel studerar timmerarbetet. Längst till höger står Dr. Inger Schubert, Stiftelsen Lützenfondens svenska representant i Tyskland. Den halvfärdiga byggnaden till vänster är det nya museet.

Referenser:

Schubert, Inger & Reichel, Mark (Red), *Deutschland-Schweden-Finland*. Nr.6, Lützenser Gespräch, Lützen und Göteborg 2018.

Villstrand, Nils Erik, "Kriget om minnet-trettioåriga kriget inför eftervärlden". *Trettioåriga kriget, Europa i brand 1618-1648*, (Red. Ericson Wolke, L. et al.), Historiska Media, Lund, 2006.

Voltaire, *Histoire De Charles XII, Roi De Suède*, Stockholm 1884.

Vintergatan

Sekretariatet i full aktion.

Korvbrödskompaniet! Rättning framåt.

Enligt tradition svarade Stockholms Trängbälsförening för förplägnaden vid den årligen återkommande tävlingen Vintergatan. I år genomfördes tävlingen, med 100 krigsplacerade hemvärnssoldater, 20-21 januari under dygnets mörka del.

Som vanligt deltog även ett lag från Finland. Man kan lugnt säga att Vintergatan 2024 genomfördes i full vinter med ner till minus 15 grader. För den som vill veta mer om själva mörkerskjutningen rekommenderas att läsa artikeln om tävlingen i förbundstidningen Slagfjädern nr 1-2024. I Trängen är det förplägnaden som är prioriterat.

Inför tävlingen fyllde jag två fulla kundvagnar på Willys i Arninge med 240 stycken Bullens varmkorv och allt som dessutom måste finnas för att korven skall bli god. Både tävlande och funktionärer fick under nattimmarna njuta av varmkorv efter att ha varit ute i 15-gradig kyla. Funktionärerna fick dessutom nystekta hamburgare med tillbehör som även transporterades ut till skjutstationerna i folieförpackningar och uppvärmda isoleringskärl. Antalet stekta hamburgare uppgick till 104 stycken.

Förutom undertecknad ingick i den hårt arbetande förplägnadsduon Tore Jansson som är en hejare på att tillse att hygien är på topp enligt regelverket vid tillagning och utspisning. Den som dristade sig till att med handen plocka korvbröd fick en lektion av Tore hur man lyfter korvbrödet med den istuckna tandpetaren utan att lägga händerna på själva brödet. Givetvis fanns i utspisningslokalen ständigt tillgång till nybryggt kaffe och saft. Hur skulle annars sekretariatet kunna vara alerta natten igenom!

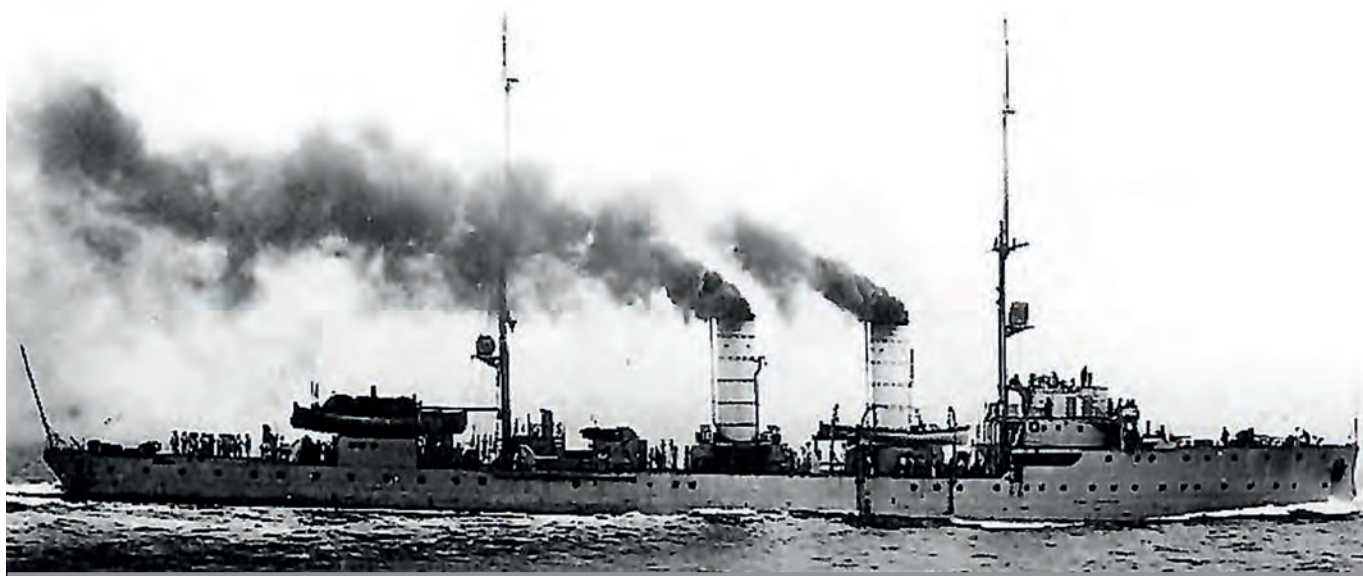
Natten blev även under denna Vintergata lång och för egen del kunde sängläge i eget boställe intagas kl. 04.00 på söndagsmorgonen. ■

Text o foto: Olle Schylander

Trängbuletinen
söker fler skribenter!
Kontakta redaktören
ideoform@outlook.com
om du har någon idé.

Angeta Cedervall

SMS Albatross under gång.

FOTO: BUNDESARCHIV

SMS Albatross och slaget vid Östergarn den 2 juli 1915

Den tyska Östersjöflottans främsta uppgift var att skydda kusten från fientliga flottangrepp samt att skydda handelssjöfarten, särskilt den viktiga malminporten från Sverige. Under hösten 1914 hade minkryssaren S.M.S. Albatross tjänstgjort i Nordsjön och under våren utrustades hon för nya uppdrag i Östersjön.

Albatross sjösattes vid Weservarvet i Bremen den 13 oktober 2007 och hade en längd 102 m, bredd 11,5 m, djupgående 4,1 m, tonnage 2,200 ton, maxfart 20 knop, nominell besättning 240 man.

Fartyget var ej bepansrat och med endast åtta 8,8 cm kanoner och var inte heller tänkt att engageras i någon

större sjöstrid.

Fartygschef var fregattenkapitän Fritz West och sekondkapitänleutnant Karl Bühler. Vid de två första uppdragen i mitten av juni 1915 lade Albatross ut 225 respektive 320 minor i den västliga delen av Finska Viken.

Den 1 juli lämnade Albatross, pansarkryssaren Roon och fem torpedbåtar Danzig och stävade nordvärt för att förenas med de lätta kryssarna Augsburg, Lübeck och två torpedbåtar som kom från Libau.

I höjd med Almagrundets fyrskopp delades styrkorna och kryssarna Lübeck och Roon intog bevakningspositioner mot öster och Albatross och Augsburg fortsatte mot Bogskär

strax öster om fyrskoppet Svenska Björn. Albatross lade ut drygt 200 minor på kvällen.

Genom att avlyssna och tolka den tyska radiotrafiken hade ryssarna fått klart för sig, att något var i görningen. Strax efter ett på morgonen den 2 juli kunde den ryska bevakningsstationen Dagerort på Dagö uppfånga ett radioanrop från kryssaren Augsburg till de övriga tyska fartygen. "Uppdrag VII genomfört. Inga fiender sikte. År klockan 1 i kvadrat 020e. Kurs 190°. Fart 17 knop". Genom att man hade tillgång till signalböcker från S.M.S. Magdeburg, som hade gått på grund utanför Odensholms fyr och övergivits den 26 augusti 1914, kunde den ryske

Fregattenkapitän Fritz West

→ amiralen Bachirow fastställa tyskarna exakta position och i lugn och ro välja plats för en drabbning.

Ryssarna kom till samlingspunkten 30 minuter före beräknad tidpunkt och överraskades av att den tyske eskaderchefen Kommodore von Karp klockan 6 på morgonen beslöt att dela på sin eskader. En del skulle gå mot Steinort norr om Libau och den andra delen med Augsburg och Albatross skulle hålla en västligare kurs mot Gotlands sydspets och därifrån vidare mot Danzig. Den överraskande delningen och kursändringen gjorde att det ryska anfallet höll på att gå om intet, men gjorde samtidigt att den tyska styrkan kraftigt försvagades.

Sekonden Karl Bühler hade vakten på Albatross sedan kl. 4 på morgonen. Allt hade varit lugnt, men genom de täta dimbankarna hade man tidvis förlorat kontakten med Augsburg.

Klockan halv sju såg han plötsligt, om babord, en mörk skugga dyka upp ur dimman och i nästa ögonblick blixtrade det till och några granater slog ner bara ett par hundra meter från Albatross.

Samtidigt som han slog larm kunde han urskilja ytterligare tre fartyg. Av eldstyrkan förstod han att det var tungt bestyckade fiendefartyg och att en motattack inte var tänkbar med det lätta artilleri Albatross hade.

Han beordrade "Högsta Fart framåt".

På Augsburg och torpedbåtarna hade man också fått kontakt med fienden, men Kommodore von Karp bedömde att Augsburgs relativt lätta artilleri och torpederna inte skulle ha någon verkan.

De ryska pansarkryssarna befann sig på drygt 8 000 meters avstånd och torpedernas räckvidd var endast cirka 3 000 meter. För att skydda Albatross lade Augsburg ut rökridåer och gjorde täta kursändringar och beordrade vid 7-tiden att Albatross skall försöka nå svenskt vatten vid Gotland.

Vid 7-tiden hade Albatross inte fått någon allvarligare träff, men ryska pansarkryssarna Bogatyr och Oleg kom allt närmare och hade skjutit in sig. Ryssarna var nu så nära att

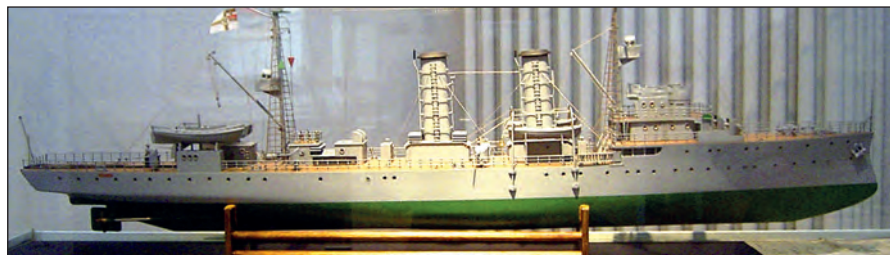
Albatross lätta artilleri kunde nå fram, men striden blev egentligen aldrig någon strid. Styrkeförhållandena var alltför ojämna. Under de närmaste minuterna fick Albatross den ena svåra träffen efter den andra.

Klockan 7.45 gick Albatross in på svenskt vatten med svåra skador i akterskeppet och med en allt kraftigare babords slagsida kunde Albatross när som helst slå runt. De båda pansarkryssarna besköt Albatross i rakt nordlig-sydlig riktning under passagen genom sundet mellan Östergarnsholm och signalstationen Kuppen.

Många av projektilerna passerade över Östergarnsholm och fyrpersonalen på ön fann det bäst att söka skydd i en grotta. Eldgivningen upphörde kl. 8.07 och fem minuter senare girade Albatross styrbord och gick med kraft upp på pallkanten cirka 150 meter från land. Ångan släpptes ut och det blev förunderligt tyst.

Meddelandet om att minkryssaren satts på grund utlöste en febril aktivitet i militärkommandot i Visby. Militär personal och sjukvårdspersonal skyndade till det landsatta fartyget.

Under sjöstriden stupade 27 besättningsmän, varav en

Modell av Albatross på Deutsches Marinemuseum i Wilhelmshafen.

Albatross på grund.

FOTO: M S BRUZELIUS

vid kyrkan av släktingar till de gotlänningar och tyska besättningsmedlemmar som hade varit med 1915.

Ett nytt museum har inrättats i Herrvik. Där finns fotografier, brev, tidningar och kartor och modeller av Albatross som fartyget såg ut vid tiden för striden och en som sönderskjuten vid strandningsplatsen.

Museet är väl värt ett besök. Kontakta: albatrossmuseet@gmail.com eller ordförande

Erik Hoffstedt,
telefon 0709-82 38 50.

Museet har också ett antal av boken till salu: "Albatross - en händelse under första världskriget" av Svante Hedin. Ovanstående text är hämtat från den boken. ■

Erik Zetterström

slungades överbord. De 26 döda besättningsmännen begravdes samma kväll i en massgrav vid Östergarns kyrka.

Ytterligare två svårt sårade avled under sjuktransporten till Roma och de begravdes den 3 juli på Björke kyrkogård. De skadade togs om hand av svenska myndigheter och resterande besättningsmän fördes senare till interneringslägret i Roma och Tofta.

Den 2 juli 1916 restes en sten på graven i Östergarn. På stenen anges namnen på de i striden dödade 29 Albatrossmännen, även de båda i Björke begravna. Tyska och svenska soldater bildade hedersvakt. Vid strandningsplatsen uppfördes under omkring 1980 en minnessten.

Denna händelse den 2 juli 1915 har satt sina spår bland befolkningen på Gotland och ett museum inrättades 1977 i Östergarns Bygdegård.

På hundraårsdagen den 2 juli 2015 besöktes minnesstenen

Litteratur.

Svante Hedin, Albatross - en händelse under första världskriget (nya vyer 2002).

Minnesstenen vid Östergarns kyrka där namnen på alla som omkom finns inristade.

FOTO: K J A GARDSTEN

RESEINFORMATION

Sverigeresan

Sverigeresan kommer att genomföras den 26-28 april om det går som planerat. Vi kommer åka till Skåne och Revingetrakten där Trängementet har sin slutövning. Med hänsyn till avståndet genomförs resan till Skåne med flyg. Planering pågår för något annat besök också.

Anmäl bindade intresse till
info@mntrave. se **snarast**.

Vårresan

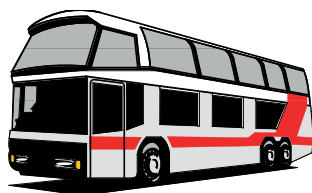
Vårresan kommer att genomföras till Warszawa den 6-10 april.

Höstresan

Höstresans planering gäller fortfarande Belgien med Brüssel och Flandern inom tidsperioden 29 september - 3 oktober 2024.

Ej bindande anmälan till
info@mntravel.se

senast 3 mars 2024

Nisse Bovin

Har du ändrat e-postadress eller har du aldrig lämnat den till föreningen? Om du kontaktar sekreteraren och uppdaterar dina uppgifter finns det chans att du kan vara med på evenemang av olika slag som sker inom kort tid då tidningen inte hinner ut .

Kontakta Göran Holmström
goran.holmstrom@

forsvarsutbildarna.se

Tel: 070-419 67 70

NOTERA! Manusstopp för Trängbulletinen 2024

Nr 2 13 maj
Nr 3 13 september
Nr 4 16 oktober

Manusstopp = **sista** dagen
för inlämnande av material
till tidningen

Trängbulletinen

är Stockholms Trängbälsförenings
medlemstidning som kommer ut med
fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare: Nils Bovin
nisse.bovin45@gmail.com

Redaktör: Agneta Cedervall
ideoform@outlook.com

Grafisk formgivning och produktion:
Idé & Form 1942 HB

Tryck: Normy Stockholm AB
Bidrag till tidningen, skickas till
ideoform@outlook.com
Redaktören återsänder material om så önskas.
Redaktören förbehåller sig rätten att ändra i
texter och beskära bilder.

Stockholms Trängbälsförening
informerar sina medlemmar genom hemsida och
brev. Du når oss på
www.forsvarsutbildarna.se/sthlmtrang eller
sthlmtrang@forsvarsutbildarna.se

Nya medlemmar kontakta
medlem.sthlmtrang@forsvarsutbildarna.se

Har du andra frågor angående Trängbäls-
föreningen skicka då e-post till
info.sthlmtrang@forsvarsutbildarna.se
Föreningens PlusGirokonto 25 27 28-1

Trängbulletinen ligger alltid också på vår hemsida.
Tipsa vänner om de är intresserade av vår förening
att ladda ner tidningen.

Intressanta hemsidor

www.folkochforsvar.se • www.aff.a.se
www.slfr.se • www.hemvarnet.se
• www.fhs.se • www.ftk.n

Du vet väl att medlems-
avgiften 150:- för 2024
ska vara inbetald den 1
april. Vi är tacksamma
om du gör det snarast.

Plusgiro
25 27 28-1

Besök på Spårvägmuseet

– Det riktiga museet för alla tågfantaster stora som små i Stockholm!

Spårvägmuseet, som i många år legat på Söder har flyttat och öppnade den 21 maj 2022 på Gasverksgvägen i Hjorthagen. Här kan man provåka tunnelbana, båt, pendeltåg och bussar.

Andra lördagen i november gavs det tillfälle för medlemmarna att besöka det nya museet. Det var planerat en guidad visning men medlemmarna fick i stället gå runt själva och bekanta sig med Stockholms spårvägs- och busshistoria. Det fungerade mycket bra då det finns mycket information att ta till sig vid de olika utställningsföremålen.

Nya Spårvägmuseet ligger i Gasverket i Norra Djurgårdsstaden. Det imponerande huset från 1893 som ritades av Ferdinand Boberg är storslaget och värt ett besök i sig självt. Museet ägs och drivs av Trafikförvaltningen inom Region Stockholm och visar utvecklingen av Stockholmsområdets och även andra delar av Sveriges kollektivtrafik från 1650-talet fram till våra dagar.

Besöket avslutades med en enklare måltid. ■

Text: Richard Guvenius

Foto: Agneta Cedervall

Högertrafikomläggningen den 3 september 1967.

Välkommen till

AKKURAT

på Hornsgatan 18 vid Slussen
Torsdagen den 25 april kl 18.00

*”Är öl krigsviktigt?
Vad händer vid en avspärrning av importen?”*

En genomgång av ölproduktionen i Sverige kontra importen.
Därefter blir det ölprovning av olika typer av öl, belgiska, tyska med flera
Provningen är omfattande och prisvärd.

Kostnad 200:-/person (starkt subventionerad)

Anmälan till Erik Zetterström, **ez@ezadm.se**
senast den 10 april, då även inbetalning till föreningens
Plusgiro 25 27 28-1 skall göras.

FOTO: AKKURATS HEMSIDA

